

CREPUSCLE D'ARAM

Al principi d'una tardor Joan Vinyoli deia: «Aviat arribaran els boscos protegits, on el crepuscle d'aram, entre les branques despallades, ressona amb ecos d'arbre». Ara mateix el calendari ja empeny a plantar-se al Collsacabra, per exemple, tot pensant un bon àpat a Rupit -excusa excel·lent- i carregar les piles de la contemplació de la bellesa de la tardor, realitzant-ne un safari fotogràfic. Aquí hi ha les faixedes descrites magistralment per Josep Pla, llavors que s'acollia a l'amistat del senyor Rafael Puget, Un senyor de Barcelona que aquest és el títol del llibre pensat a l'entorn de Corriol, la gran casa de Rupit. A la paleta dels tons Josep Pla observa: «Penso en el pintor tardoral per excel·lència, Sisley. Els colors són caliuers de boca de forn, ocres granulats, canyelles, colors de vi i de rapè. Hi ha una pau adormida en la peresa dels fums de la naturalesa. La llum flota sigilosament, la tebior daurada de l'aire sembla un miracle suspès per un fil».

Els arbres són capaços d'engendrar molt de pensament. Les literatures de tot el món ho recullen. Deia Unamuno que un paisatge amb arbres pot assolir el paper de personatge no solament de la geografia sinó també de la història. Així va ser, a finals del segle XIX, quan a l'anomenada generació del 98 es va adoptar per gran referent literari l'arbre pollancre; aneu a saber si era per aquella inseguretat del tremolor del seu fullatge. Machado va precisar això: «Los chopos son la ribera, liras de la primavera, cerca del agua que fluye, pasa y huye».

El pas de la tardor per la vida vegetal no deixa indiferent. Els arbres, al peu de la lletra de la biologia, marquen el territori. He començat amb el Collsacabra que ja pinta les muntanyes del Far i la Salut, Pruit, Cantonigrós, i marquem-nos també els mapes del Puigsasacalm, Joanetes, i la Fageda d'en Jordà, i les faldes pirinenques, i que aprenguem a distingir un faig d'un liquidàmbar, i un roure d'una alzina. No gos dir que caldria promoció més el turisme del coneixement, la valoració i l'estima dels boscos de tardor. Perquè ara resulta que la paraula turisme aixeca temences per si ens farà morir d'èxit. Ara diuen que la gent transita massa. Ja s'aclariran (o no) els polítics i els assessors. Però sí que, amb el liri a la mà, voldria dir a cau d'orella de la sensibilitat de cadascú que el regal de la tardor és una immensitat irrepètible, passatgera, creativa, una mostra d'increïble diversitat. I de llibertat, per ara. Si us plau, anem-hi de puntetes, dissimulant, en petits grups, abans que els polítics i els assessors ens racionin les entrades als boscos de la nostra vida.

Els gironins hem de reflexionar. Se'ns hauria de notar que portem una Devesa al cor. Però, què he dit, ara? Ja ho veig, avui és mal dia per evocar humils fulles acolorides d'aram que semblen «un caliuer de boca de forn». En vigílies dels grans dies festius de la ciutat, passa que les monumentals atraccions de Fires no ens deixen veure el bosc, en aquest cas la Devesa. Després, quan l'últim dels camions sigui fora, quan els últims claus i ganxos que els firataires han clavats als arbres ja els hagin desclavat, quan a la Devesa hi torni a flotar sigilosament la llum, haurem de tornar-ne a parlar. En prosa realista.